

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 504/2025-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej T LEGAL ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA s. r. o., Garbiarska 1081/2, Košice, proti postupu Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. 34C/13/2023 (pôvodne Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 37C/37/2020) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. 34C/13/2023 (pôvodne Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 37C/37/2020) **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Košice **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. 34C/13/2023 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **1 000 eur**, ktoré **j e p o v i n n ý** zaplatiť jej Mestský súd Košice do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Košice **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

Odôvodnenie :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. septembra 2025 a doplnenou 10. septembra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje prikázať mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov, priznať jej primerané finančné zadost'učinenie vo výške 2 000 eur a trovy konania.
2. Ústavný súd uznesením sp. zn. IV. ÚS 504/2025 z 30. septembra 2025 prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.
3. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že 10. novembra 2020 podala sťažovateľka žalobu vo veci vydania bezdôvodného obohatenia a vypratania nehnuteľnosti. Konanie bolo vedené pred okresným súdom pod sp. zn. 37C/37/2020. Vo veci bol 9. marca 2021 vydaný platobný rozkaz proti žalovaným, ktorý bol na základe odporu podaného žalovaným v 2. rade čiastočne zrušený. Proti žalovanej v 1. rade nadobudol platobný rozkaz právoplatnosť a vykonateľnosť.
4. Sťažovateľka 22. februára 2023 späťvzala žalobu v časti o vyprataní jej patriacej nehnuteľnosti, pretože byt, ktorý jej bol darovaný (ktorého vypratania sa domáhala), nedokázala využívať pre nezákonné zotrvávanie neoprávnených osôb v ňom a zároveň konanie o vyprataní už trvalo viac ako 2 roky bez vyhliadky na skoré ukončenie sporu.
5. O späťvzati žaloby rozhodol súd 27. apríla 2023 čiastočným zastavením konania, pričom vo zvyšku žalovaného nároku vec vylúčil na samostatné konanie vedené pod novou spisovou značkou 34C/13/2023, čím v podstate pokračoval v pôvodnom konaní.
6. Mestský súd uskutočnil 10. októbra 2023 pojednávanie, na ktorom vo veci nerozhodol, hoci tak urobiť mohol. Žalovaný následne podal návrh na prerušenie konania, o ktorom mestský súd dosiaľ nerozhodol, a odvtedy nevykonal žiaden relevantný úkon smerujúci k prejednaniu a rozhodnutiu veci, len preposielal podania strán.
7. Sťažovateľka sa svojím konaním žiadnym spôsobom nepodpísala pod túto neprimeranú dĺžku súdneho konania. Z hľadiska predmetu konania predstavuje prejednávaná vec bežnú súdnu agendu, ide o celkom jednoduchú právnu vec. Hoci žalovaná suma sa môže javiť ako nízka (746,50 eur s príslušenstvom, pozn.), pre sťažovateľku starajúcu sa o 3 maloleté deti je podstatná.
8. Sťažovateľka namieta celkovú dĺžku konania takmer 4 roky a 10 mesiacov, ktorá podľa jej názoru predstavuje príliš dlhú dobu súdneho konania, ktorá je nepochybne ústavne neudržateľná. Sťažovateľka v tej súvislosti poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veciach Obluk proti Slovenskej republike, sťažnosť číslo 69484/01 z 20. júna 2006 a Perhács proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 59327/19 z 24. septembra 2020, v ktorých ESLP konštatoval porušenie práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru aj pri kratšie trvajúcich súdnych konaniach.

9. Sťažovateľka zároveň namieta neprimerané časové medzery medzi jednotlivými úkonmi súdu v namietanom súdnom konaní, predovšetkým medzi vydaním platobného rozkazu 9. marca 2021 a pojednávaním konaným 10. októbra 2023 v trvaní 2 rokov a 7 mesiacov. Ďalšia významná nečinnosť v postupe súdu v trvaní 1 roka a 9 mesiacov vznikla medzi pojednávaním konaným 10. októbra 2023 a momentom podania ústavnej sťažnosti. Oba prípady považuje sťažovateľka za zrejmy prejav zjavne nesústredeného a neefektívneho postupu súdu

II.

Vyjadrenie mestského súdu

10. Mestský súd k sťažnosti po uvedení chronológie úkonov v napadnutom konaní uviedol, že z hľadiska právnej a faktickej zložitosti ide o štandardnú civilnú žalobu. Sťažovateľka k predĺženiu konania neprispela. K vlastnému postupu v konaní mestský súd konštatoval výskyt viacerých dlhších časových úsekov, doterajšia dĺžka konania v trvaní 4 rokov a 11 mesiacov však bola ovplyvnená aj potrebou rozhodovania o viacerých procesných otázkach (boli vydané 3 uznesenia o návrhoch na nariadenie neodkladných opatrení, spis bol predložený odvolaciemu súdu, rozhodovanie o dvoch návrhoch na oslobodenie od súdnych poplatkov), ktoré je potrebné zohľadniť.

11. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľku na zaujatie stanoviska k vyjadreniu mestského súdu, keďže jeho prípadný obsah nemá objektívny potenciál ovplyvniť meritórne rozhodnutie ústavného súdu o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej esenciálnej podstate (porušenie označených práv), a preto pristúpil k posúdeniu dôvodnosti ústavnej sťažnosti.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

12. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom mestského súdu a jeho predchodcu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

13. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 381/2020, I. ÚS 304/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

14. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky ESĽP vo veci Frydlender v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96 a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00) zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitost'

veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

15. Z hľadiska povahy veci ústavný súd konštatuje, že konanie o vypratanie nehnuteľnosti a vydanie bezdôvodného obohatenia tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov (I. ÚS 252/2025, IV. ÚS 192/2025), čo napokon potvrdil vo svojom vyjadrení aj mestský súd.

16. V správaní sťažovateľky neboli zistené žiadne skutočnosti majúce vplyv na celkovú dĺžku napadnutého konania.

17. Po oboznámení sa s postupom mestského súdu v napadnutom konaní, ktorý ústavný súd overil z obsahu súdneho spisu, je zrejmé, že mestský súd (predtým okresný súd) nepostupoval v súlade s požiadavkou na konanie bez zbytočných prietáhov (čl. 17 Civilného sporového poriadku) a bol opakovane nečinný, a to predovšetkým v období od 9. apríla 2021, keď mu bola zásielka doručovaná žalovanej vrátená ako neprevzatá v odbernej lehote, do 19. novembra 2021, keď bol spis predložený odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky proti uzneseniu z 8. marca 2021, ktorým okresný súd zamietol v poradí druhý návrh sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia. Krajský súd v Košiciach vrátil spis okresnému súdu po 2 týždňoch s potvrdzujúcim rozhodnutím, čo žiadnym spôsobom nemohlo negatívne ovplyvniť dĺžku napadnutého konania. Okresný súd opakovane doručoval platobný rozkaz z 9. marca 2021 žalovanej až 3. februára 2022, tiež vyjadrenie sťažovateľky k odporu žalovaného z 18. februára 2022 bolo doručované žalovanej až 7. septembra 2022, teda zjavne v neprimeraných lehotách. Okresný súd bol následne úplne nečinný až do 17. apríla 2023, keď uznesením na základe čiastočného späťvzatia žaloby v časti vypratania dotknutej nehnuteľnosti z 23. februára 2023 rozhodol o čiastočnom zastavení konania a o vylúčení nároku sťažovateľky na vydanie bezdôvodného obohatenia na samostatné konanie vedené pod sp. zn. 34C/13/2023. Prvé pojednávanie vo veci sa konalo 10. októbra 2023 (takmer po troch rokoch od podania žaloby) a bolo odročené z dôvodov na strane žalovaného, ktorý súdu predložil návrh na prerušenie konania, o ktorom mestský súd nerozhodol a sťažovateľke ho doručil na vyjadrenie až 29. januára 2025, teda po viac ako 15 mesiacoch. Sťažovateľka svoje vyjadrenie doručila mestskému súdu 13. februára 2025. Nečinnosť mestského súdu pretrvávala naďalej až do 9. septembra 2025, keď nariadil v poradí druhé pojednávanie vo veci na 13. november 2025. Okresný súd postupoval zdĺhavo aj pri vybavovaní žiadosti žalovaného o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov z 30. marca 2021, keďže príslušné tlačivo na preukázanie oslobodenia mu zaslal až 3. februára 2022.

18. Pokiaľ mestský súd poukazoval na potrebu opakovaného rozhodovania o návrhoch sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia (všetky boli zamietnuté, pozn.), ústavný súd konštatuje, že predmetné rozhodovanie prebiehalo od decembra 2020 do 15. marca 2021 vrátane odvolacieho konania, čo sa na celkovej dĺžke napadnutého konania nemohlo podpísať relevantným spôsobom.

19. Po preskúmaní obsahu spisu mestského súdu ústavný súd konštatuje, že postup mestského súdu v napadnutom konaní trvajúcim takmer 5 rokov na prvej inštancii bez vydania meritórneho rozhodnutia o celom uplatnenom nároku sťažovateľky je poznačený zbytočnými prietahmi, ktoré boli spôsobené nečinnosťou mestského súdu. Z uvedených dôvodov ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2

ústavy a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v napadnutom konaní (bod 1 výroku nálezu).

IV.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

20. Keďže konanie vedené aktuálne na mestskom súde nie je dosiaľ ukončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal mestskému súde konať bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku nálezu).

21. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiada priznať finančné zadost'učinenie vo výške 2 000 eur, ktoré odôvodňuje celkovou dĺžkou napadnutého konania, ktoré napriek nenáročnosti trvá takmer 5 rokov.

22. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, I. ÚS 257/08, IV. ÚS 302/2020). Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je síce zmiernenie nemajetkovej ujmy, avšak nie prípadná náhrada škody (III. ÚS 75/01, IV. ÚS 15/03).

23. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti tejto veci považoval za potrebné priznať sťažovateľke finančné zadost'učinenie. Pri určení jeho výšky zohľadnil konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä doterajšiu dĺžku napadnutého konania (4 roky a 4 mesiace) spôsobenú v rozhodujúcej miere nečinnosťou mestského súdu, ako aj okolnosť, že vo veci nebolo meritórne rozhodnuté, a tiež význam sporu pre sťažovateľku. Po zohľadnení týchto okolností, majú na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'učinenia je len zmiernenie ujmy pocit'ovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval za primerané priznať sťažovateľke finančné zadost'učinenie 1 000 eur (bod 3 výroku nálezu). Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadost'učinenia, ktorú už ústavný súd nepovažoval za primeranú, návrhu sťažovateľky nevyhovelo (bod 5 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

24. Ústavný súd priznal sťažovateľke [§ 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 949,17 eur.

25. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je 371 eur a hodnota režijného paušálu je 14,84 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby

uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu), čo predstavuje sumu 771,68 eur, po zvýšení o daň z pridanej hodnoty sumu 949,17 eur.

26. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu